

XVII OGÓLNOPOLSKI
KONKURS POETYCKI
im. MELANII BURZYŃSKIEJ

pn.

„**P**oezja
życiem
pisana”

Moniecki Ośrodek Kultury
19-100 Mońki
ul. Białostocka 25
tel./fax. 85 716 24 64
namojlik.k@kulturamonki.pl
www.kulturamonki.pl

Mońki 2020

Wstęp
Krystyna Gudel

Redakcja
Katarzyna Namojlik

Wydawca
Moniecki Ośrodek kultury
w Mońkach, ul. Białostocka 25

Druk
Moniecki Ośrodek Kultury
w Mońkach, ul. Białostocka 25

WYRÓŻNIENIE

BŁAWATEK

Janusz Pyziński (Podgrodzie)

Czy pozwolisz mi

a kiedy już będę przechodził przez swoją
ostatnią miedzę
i wchodził w Twoje pola czy pozwolisz mi zabrać
ze sobą
wiązanek kaczeńców i kosę ostrzoną przez
skowronka

w zgrzebnym węzełku kłosa smak chleba i kilim
malowany
przedwiośniem gdy odchodzą śniegi w stągwie
pełne zapachów na krańcach pszczelego lata

czy pozwolisz mi zabrać do siebie kilka kropel
rosy
budzącego się niepokoju po ciszy która
wypełnia
pejzaż przelotu nietoperza drżącego ciepłem
wieczoru

czy pozwolisz mi zabrać świeczkę
świętojańskiego anioła
bym kiedy prądu u Ciebie zabraknie oświetlić
mógł mroku komnatę
a kiedy niebo ciszą się zamknie śmiech perlisty
dzwonów
wrośniętych w jutrzenkę z modlitewną twarzą
przywołać

czy pozwolisz mi zabrać z sobą talerz z łąki
smaków
bym kiedy będziesz głodny nakarmić mógł Cię
miodem
a potem na koncert świerszczy zaprosić

tylko mi pozwól je zabrać a ja w wolnym czasie
zaorzę całą wieczność obsieję Twoje pola
pszenicą owsem i jęczmieniem
utkam chabrem makiem i kąkolem
nad rzeką uwolnię kaczeńce

potem chwilę odpocznę
by nabrać sił do żniwa

jeszcze tylko na miedzy żywopłot posadzę
by nie tęsknić w tył parząc
nie wrócić

Wyciąg z protokołu posiedzenia jury

XVII OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU POETYCKIEGO im. MELANII BURZYŃSKIEJ pn. „POEZJA ŻYCIEM PISANA”

Komisja w składzie:

1. Krystyna Gudel – poetka – przewodnicząca komisji
2. Bożena Kupińska – dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Jaświłach
3. Andrzej Chmielewski – instruktor Monieckiego Ośrodka Kultury
4. Katarzyna Namojlik – instruktor Monieckiego Ośrodka Kultury

na posiedzeniu dn. 16 października 2020 r. po zapoznaniu się z nadesłanymi zestawami wierszy postanowiła przyznać:

W kategorii II:

I nagrodę

Beacie Kulaga z Białegostoku za zestaw wierszy opatrzony godłem HORTENSJA

Dwie równorzędne II nagrody

Joannie Pisarskiej z Białegostoku za zestaw wierszy opatrzony godłem ROZMYŚLANIE

Grażynie Cylwik z Białegostoku za zestaw wierszy opatrzony godłem AGA

Wyróżnienia

Reginie Świtoń z Knyszyna za wiersze *Retrospekcja* i *Szacily* opatrzone godłem SZEPT PUSTYNI

Bartoszowi Konstratowi z Warszawy za wiersz
[*chodziliśmy na tory*] opatrzony godłem GLISH

Januszowi Pyzińskiemu z Podgrodzia k. Dębicy za
wiersz *Czy pozwolisz mi* opatrzony godłem
BŁAWATEK

Przyznano również

Nagrodę Wójta Gminy Jaświły
Urszuli Krajewskiej – Szeligowskiej z Białegostoku
za zestaw wierszy opatrzony godłem MELBA

W kategorii I nagród nie przyznano.

WYRÓŻNIENIE

GLISH

Bartosz Konstrat (Warszawa)

[Chodziliśmy na tory]

chodziliśmy na tory, żeby popatrzeć na
pociągi przewożące
węgiel. olbrzymie, brązowe cielska, wagonów
przerażały nas
i podniecały. podróż była marzeniem, które
nie miało się spełnić
jeszcze przez wiele lat. maszynista chyba nas
rozpoznawał, bo

gwizdał na nasz widok na pustkowiu wśród
lasów. czasami
rzucaliśmy za ostatnim wagonem kamieniami
z nasypu, była w nas
złość i zazdrość, bo zostawaliśmy tutaj, na
zawsze tutaj. wieczorami
chodziliśmy się kąpać do rozgrzanej rzeki i
radość powracała, w

domu czekało świeże mleko, śpiew babki,
która na starość traciła
rozum. teraz wydaje mi się, że oglądam to

wszystko jak na filmie, prawda
miesza się z fantazją, która łąta dziury w
pamięci. czarny szal
śmierci przesłania mi oczy jak zły sen. jadę
dziwnym pociągiem

wypełnionym światłem.

Retrospekcja

Z szuflad pamięci wyłuskuję urok wigilii mojego
dzieciństwa,
tamtego domu, w którym ogień wesóło szumił
pod fajerką,
kuchnia oddychała aromatem świątecznych
przysmaków.

W niewielkim pokoiku jaśniało nasze Betlejem.
Blask zachodu przesiewał się przez ażurowe
firanki i umykał do grodu,
aby amarantem opasać mrożne brokaty.
A kiedy cisza legła na majestatycznej bieli,
wypatrywaliśmy
pierwszej gwiazdki. Wieczór – okraszony
oczekiwaniem – odślaniał
misterium cudu maleńkiej Miłości.

Dziecinę z tekturowej szopki kołysał podmuch
świeczek woskowych.
Józef z Maryją, aniołki, pastuszkowie –
papierowe istoty – odbijały
twarze w pozłocie i srebrze kolorowych ozdób.
Pamiętam tamte łańcuch, bombki, lukrowane
serduszka –
najpiękniejszą choinkę ze świata puszczy.

Powraca kolęda, ale chwile z matką zniknęły na
zawsze.

Tu, gdzie *chata nasączona cieniami czasu*

Wiersze nadesłane na tegoroczny
konkurs
im. Melanii Burzyńskiej ph. *Poezja życiem
pisana* nawiązują do życia i twórczości
Patronki. Wpisują się
w klimat podlaskiej wsi, korespondują z
przyrodniczym
i kulturowym krajobrazem.

Obrazy zapamiętane lub przywołane
przez starsze pokolenie w rozmowach i
gawędach zostały zatrzymane w poetyckim
zapisie. I niech trwają. Bo gdzie, jak nie na
Podlasiu, zobaczyć jeszcze można stracha
na wróble, który *biegnie bosy przez lata
i trzepocze ubóstwem/ wiatr kapelusz mu
strącił – stracił starą koszulę/ sznur sparciwały
u spodni jeszcze trzyma przy życiu* (B. Kulaga,
Tańcząc ze strachem na wróble). On też
bywa świadkiem *zaślubin z ziemią*, bo tu, gdy
się wychodzi za próg, *rosa śpi na łakach jak
cyrkoniowa korona/ i tylko wiatr rozmawia z
ptakami* (J. Pisarska *Krówki*). Tu cisza mówi

szeptem/ okna jak duże oczy
z obrazu/ Peggy Doris Hawkins/ strzegą historii
życia (G. Cylwik, *Pamięć*). Gdzie, jak nie na
Podlasiu, wieś niczym *miniaturka zagubiona na*
mapie świata/ ma
w sobie coś klasztorne. Tu *chata nasączona*
cieniami czasu/ tupot wspomnień na progach (R.
Świtoń, *Szacity*). I jak nie pamiętać tej ziemi?

Chwała Organizatorom konkursu, którego
celem jest zatrzymanie odchodzącego czasu,
uwiecznienie piękna wsi i otaczającej przyrody,
ludzi, których często już nie ma, bo przecież
nieubłaganie następuje przemiana i wkrada się
nowe. To nowe
nie jest złe, ale inne, wpisujące się w
rozpędzone dni, miesiące i lata.

Niech konkurs trwa tyle, ile będzie
pamięci
o Melanii Burzyńskiej.

Krystyna Gudel

WYRÓŻNIENIE

SZEPT PUSTYNI

Regina Świtoń (Knyszyn)

Szacity

Pamięci

Matki

wieś – *miniaturka zagubiona na mapie*
świata
ma w sobie coś klasztorne

niczym zakurzoną księgę odnalazłam ją
po latach aby własną tożsamość ocalić
przeszłość odczytać

spod szarej okiennicy jaskółka błysnęła
strzałą skrzydeł jakby chciała zapytać
czego tu szukam

przystanąłam w uliczce rzuconej
pod baldachimy drzew sędziwych
błękit nieba odsłonił anioł w obłok odziany

pojaśniała rosa jak łzy mojej matki
niedolą rozsypane

tu niegdyś jej dzieciństwo

otwierała dzień tęsknotą za szczęściem
sierota uboga

powitała mnie chata nasączona cieniami czasu
tupot wspomnień na progach

zaprosiłam słonecznik do ogrodu
wiem wiem ma ciemne serce
prowadzi dialog z kwiatami
jesienną obietnicę składa
pustym ziarenkiem

malinową herbatą
pachniało spotkanie

Rozmowa 2

pamiętasz Melanio
lato urzekło kolorem
dopalało się powoli
zapachem konfitur soków
kasztań stroszyły kolce
zakwitł fioletowy wrzos

NAGRODA WÓJTA GMINY JAŚWIŁY

Melba

Urszula Szeligowska – Krajewska (Krajewo Białe)

Śpiewaj Melanii (sonet – akrostych)

Śpiewaj Melanii, zielony kobiercu
Poprzetykany amarantem, złotem

I chabrem. Ptaki, rozgłoście szczebiotem
Emocji pełną pieśń. Niech lżej na sercu

Wam i nam będzie, gdy się wzniesie piosenka,
A Ona ją usłyszysz gdzieś tam w górze,
Jaświłskie zabrzmiały głosy w zgodnym chórze.
Melanii duch zatrzyma się nad wioską.

Eh, gdzież te chwile, w których z nami była,
Lata mijały Jej tu między swymi,
A ileż w swoich wierszach obudziła

Naszych uśpionych tęsknot do tej ziemi
I ludzi. Oby w wierszach tu gościła
I w wiosnę zamieniała mrok jesieni.

szczawik.

Echo niosło Kądzielnic śpiew nad bagna
prawie.

Zataczał kręgi orzeł hen pod niebem sinym.

Jakże Cię nie wspominać tu, gdzie rosły
wiersze,

A ziemia ta szeptała Ci je wprost do ucha?

Świtaniem przebudzone wybiegały pierwsze

Wersy, w wiersz się składały, rzeki nurt ich
słuchał

I bóbr, i łoś, i wiele innych stworzeń jeszcze.

Łąka bez Ciebie mimo ptaków cicha, głucha...

O Poetce z Jaświł (sonet – akrostych)

O Tobie niech pamięta Podlasie, Poetko,
Po nadbiebrzańskich łąkach fruwałaś jak łątka
Obok derkacza, pliszki, wodniczki, skowronka
Efemerycznie, zwiewnie i jak motyl lekko.

Tu znały Ciebie wszystkie znad Biebrzy rośliny:
Czermień, turzyca, widłak, naparstnica,

Rozmowa 1

pamiętasz Melanio
tę skibę ziemi
to pole

wchodziłaś na nie
jak do świątyni
patrzyłaś w niebo

chustka mokra spocone czoło
modliłaś się pracą

na chwilę
myśl uciekła do chaty
tam pachniała maciejka
bluszcz zaglądał do kartki
ołówek kreślił strofy

wieczór kładł cień na zeszyt
księżyc zdziwiony rozpałał światło
do ostatniej kropki

na drodze mlecznej
twoja gwiazda
światło
kosmicznego mieszkania
spójrz na ziemię
wiatr z deszczem
snuje opowieść
otula pajęczyną
stary dom
cisza mówi szeptem
okna jak duże oczy z obrazu
Peggy Doris Hawkins
strzegą historii życia
tak daleko do ciebie
i tak blisko

II NAGRODA

AGA

Grażyna Cylwik (Białystok)

Pamięć

Do M.B.

pytając czy *potrafię*¹ piekłaś
słowa jak chleby pachnące

*dzień jak dzień wstaje aby przetrwać
a na rozstajach nasz światek*

*stoi dziwiąc się nie znasz nie wiesz
jak kwitnie gałązka wrzosu
dana jak podarek przez ciebie
nam kowalom swoich losów*

*gdzie cię szukać poetko² czy ty
jesteś objawieniem wiosny
w wiosenny wieczór jak słowiki
będą grać i śpiewać bo sny*

*o tobie śnię w życiowych wirach
bez ciebie błędzę jak ślepcy
gdybyś życiorys powtórzyła
świat byłby o niebo lepszy*

¹ - cytaty to tytuły książek i wierszy Melanii Burzyńskiej

² - dokładny cytat brzmi: Gdzie cię szukać, Poetko

Szukanie

Czy zastałam Melanię? – pytam wiatru o brzasku,
co mi niesie z przeszłości zapach ziemi i chleba.

Czy słyszałam jej kroki zagubione nad rzeką?
Czy widziałam jej uśmiech zatopiony w zadumie,
w słońca pierwszych promieniach,
rozwieszonych na niebie?

Czy zastałam ją w wierszach, co je świty przynoszą
z pierwszym piskiem jaskółki i klekotem bociana.

Byłam pewna, że słowa jej troskliwe
słyszałam
zabłąkane w zbóż złocie, w kroplach rosy skąpane,
że ją widzę na drodze, co wśród olch płynie wstęga
w czas miniony odległy mchem, paprocią porosły.

Może w sadzie gdzieś strąca wiersz dojrzały z jabłoni,
albo szuka słów prostych, a dotkliwych jak łopian,
które przywrą do serca pękiem prawdy kłującej.
Może z nici słonecznych przeplatanych nostalgią
przędzie wiejski krajobraz w kwiatach malwy skąpany,
abym mogła po latach, gdy przyjadą w te strony,
na ten świat zapomniany spojrzeć znów jej oczami.

Smakuj wolność

od lęku
od opuszczenia
od żalu i niespełnienia

od rany niezagojonej
od pychy lekceważonej

od fatum które wciąż czyha
od pamięci co wzdycha

od kruczych zmagania z nicością
od zwyciężania chytrą

ode mnie samej bez ciebie
wyzwól mnie Boże na niebie

Krówki

Synowi Mateuszowi

mówisz nie wyobrażam sobie
innego miejsca na ziemi

kiedy wychodzisz za próg
rosa śpi na łąkach jak cyrkonowa kołdra
i tylko wiatr rozmawia z ptakami

w sadzie żona schyla się po jabłka
a złote główki córek
podskakują jak małe słońca

mówisz ziemia
jest lepsza od ludzi

twoje dłonie
miękkie od tylu miejskich pokoleń
twardnieją w jej uścisku

mięśnie wypracowane w jej służbie
jakże inne od tamtych
gdy zrywał się z moich kolan

mówisz zobacz
to idą moje krówki

i na twój widok płynie stado
ogromną ławicą
spośród łóz krzywych łąk i zagajników

łaciate mleczne ciała
kołyszą się ciężko i dostojnie
w oczach onieśmielenie i czułość

wypatruje cię Baranica
zawsze pierwsza
w jej cieniu Astra i Pączek

Piątka nie lubi stanowiska
przy ścianie obory

Fonda ocielila się sama
jeszcze Ciapata i Ciapcia
Tekla Maluśka Mulinka

każda gotowa oddać co ma najlepszego
każdą znasz po imieniu
każdej łańcuch jest twoim łańcuchem

obrączką
zaślubin z ziemią

***

zapukałeś w zbutwiałe okiennice
otworzyłam skrzypiące drzwi
pobiegłam za tobą
by przywitać pękate kłosy

wplatałam we włosy rumianki
zdierałam z maków pąsowe sukienki
z kielichów powojów spijałam
słodką woń poranka

a ty wplatałeś mi we włosy
spadochrony dmuchawców
i pierwsze promienie świtu

wtedy znów się poczułam jak dziecko
gdy tak biegłam za tobą
wspomnienie

Tańcząc ze strachem na wróble

biegnie bosi przez lata i trzepocze ubóstwem
wiatr kapelusz mu strącił – wróble mają
ucieczkę
z krukiem poszedł o zakład – stracił starą
koszulę
sznur sparciały u spodni jeszcze trzyma przy
życiu

lecz do słońca się śmieje resztką oka i słomy
na swej nodze drewnianej piruety wywija
i zaprasza do tańca brzozy olchy przydrożne
których coraz tu więcej a ubywa wciąż pola...

II NAGRODA

ROZMYŚLANIE

Joanna Pisarska (Białystok)

Nocą

kiedy dom się wycisza

kiedy wyciszają się dźwięki
sprawy dnia który minął

i nie ma już na niego
nowej szansy

kiedy cisza dotyka ziemi
palcem nocy

bez światła bez rady
bez wyjścia

a ciernie zdają się
przeszywać skroń

Bóg modli się we mnie